

EDUCATION

PAPER-II
SEPT-16/13

OMR Answer Sheet No. :

--	--	--	--	--

Roll No. :

--	--	--	--	--

(in figures as in Hall Ticket)

Roll Number in words : .....

Name & Signature of the Invigilator

.....

.....

Time : 1.15 Hours]

No. of Printed Pages : 20

[Maximum Marks : 100

Instructions for the Candidates

1. Write your Roll Number in the space provided on the top of this page
2. This paper consists of fifty (50) multiple choice type of questions. All questions are compulsory.
3. At the commencement of examination, the question booklet will be given to you. In the first 5 minutes, you are requested to open the booklet and compulsorily examine it as below
  - (i) To have access to the Question Booklet, tear off the paper seal on the edge of this cover page. Do not accept a booklet without sticker seal and do not accept an open booklet.
  - (ii) Tally the number of pages and number of questions in the booklet with the information printed on the cover page. Faulty booklets due to pages/questions missing or duplicate or not in serial order or any other discrepancy should be got replaced immediately by a correct booklet from the invigilator within the period of 5 minutes. Afterwards, neither the Question Booklet will be replaced nor any extra time will be given.
  - (iii) After this verification is over, the Test Booklet Number should be entered on the OMR Answer Sheet and the OMR Answer Sheet Number should be entered on this Test Booklet.
4. Each item has four alternative responses marked (A), (B), (C) and (D). You have to darken the oval as indicated below on the correct response against each item.
Example : (A) ● (C) (D) where (B) is the correct response
5. Your responses to the items are to be indicated on the OMR Answer Sheet under Paper - II only. If you mark your response at any place other than in the oval in the OMR Answer Sheet, it will not be evaluated.
6. Read instructions given inside carefully
7. Rough Work is to be done in the end of this booklet.
8. If you write your Name, Roll Number, Phone Number or put any mark on any part of the OMR Answer Sheet, except for the space allotted for the relevant entries, which may disclose your identity, or use abusive language or employ any other unfair means, such as change of response by scratching or using white fluid, you will render yourself liable to disqualification.
9. You have to return the original OMR Answer Sheet to the invigilator at the end of the examination compulsorily and must not carry it with you outside the Examination Hall. You are however, allowed to carry original question booklet and duplicate copy of OMR Answer Sheet on conclusion of examination
10. Use only Blue/Black Ball point pen
11. Use of any calculator or log table etc., is prohibited.
12. There shall be no negative marking.
13. In case of any discrepancy in the English and Gujarati versions of questions, English version will be taken as final.

પરીક્ષાર્થીઓ માટે સૂચનાઓ :

1. આ પાનાની ટોચ પર દર્શાવેલી જગ્યામાં તમારો રોલ નંબર લખો.
2. આ પ્રશ્નપત્રમાં અનુવૈકલિપક ઉત્તરો ધરાવતા પચાસ (૫૦) પ્રશ્નો આપેલા છે. બધાજ પ્રશ્નો ફરજિયાત છે.
3. પરીક્ષણી શરૂઆતમાં આપને પ્રશ્નપુસ્તિકા આપવામાં આવશે. પ્રથમ પાંચ (૫) મિનિટ દરમ્યાન તમારે પ્રશ્નપુસ્તિકા ખોલી અને ફરજિયાતપણે નીચે મુજબ પરીક્ષણ કરવું :
  - (i) પ્રશ્નપુસ્તિકાનો વપરાશ કરવા માટે આ કવર પૃષ્ઠની ધાર પર આપેલ સીલ સ્ટીકર ફાટી નાખો. કોઈપણ સંજોગોમાં સીલ સ્ટીકર વગરની કે ખુલ્લી પ્રશ્નપુસ્તિકા સ્વીકારશો નહીં.
  - (ii) કવર પૃષ્ઠ પર છપાયેલ નિર્દેશાનુસાર પ્રશ્નપુસ્તિકાના પ્રશ્નો, પૃષ્ઠ અને સાંખ્યને બરાબર ચકાસી લો. ખામીયુક્ત પ્રશ્નપુસ્તિકા કે જેમાં પ્રશ્નો, પૃષ્ઠો અંદાજ હોય, તે વાર ઇપાયા હોય, અનુક્રમમાં અથવા અન્ય કોઈ કરકસાય અર્થાત કોઈપણ સંજોગોમાં ખામીયુક્ત પ્રશ્નપુસ્તિકા સ્વીકારશો નહીં. અને જો ખામીયુક્ત પ્રશ્નપુસ્તિકા મળી સંખ્ય તો નિરીક્ષક પાસેથી તુરંત જ બીજી સારી પ્રશ્નપુસ્તિકા મેળવી લો. આ માટે ઉમેદવારને પાંચ (૫) મિનિટનો સમયગાળો આપવામાં આવશે. પછીથી, પ્રશ્નપુસ્તિકા બદલવામાં આવશે નહીં કે કોઈ વધારાનો સમયગાળો આપવામાં આવશે નહીં.
  - (iii) આ ચકાસણી સમાપ્ત થાય પછી, પ્રશ્નપુસ્તિકાનો નંબર OMR જવાબ પત્રક પર લખવો અને OMR જવાબ પત્રકનો નંબર પ્રશ્નપુસ્તિકા પર લખવો.
4. પ્રત્યેક પ્રશ્ન માટે ચાર જવાબ વિકલ્પ (A), (B), (C) અને (D) આપવામાં આવેલ છે. તમારે સાચા જવાબના ઓવલ (oval) ને નીચે આપેલ ઉદાહરણ મુજબ પેનથી ભરીને સંપૂર્ણ કાર્જુ કરવાનું રહેશે.
ઉદાહરણ : (A) ● (C) (D) કે જ્યાં (B) સાચો જવાબ છે.
5. આ પ્રશ્નપુસ્તિકાના પ્રશ્નો ના જવાબ અલગથી આપવામાં આવેલ OMR જવાબ પત્રકમાં પેપર-II લખેલ વિભાગમાં જ અંકિત કરવા. જો આપ OMR જવાબ પત્રકમાં આપેલ ઓવલ (oval) વિવાદ અન્ય સ્થાને જવાબ અંકિત કરશો તો તે જવાબનું મૂલ્યાંકન કરવામાં આવશે નહીં
6. અંદર આપેલ સૂચનાઓ ધ્યાનપૂર્વક વાંચો.
7. ક્રાઉઝ કામ (Rough Work) પ્રશ્નપુસ્તિકાના અંતિમ પૃષ્ઠ પર કરવું.
8. જો આપ OMR જવાબ પત્રક નિયત જગ્યા સિવાય અન્ય કોઈપણ સ્થાને, આપનું નામ, રોલ નંબર, ફોન નંબર અથવા એવું કોઈ ચિન્હ કે જેનાથી તમારી ઓળખ થઈ શકે, અંકિત કરશો અથવા અન્ય બાપાનો પ્રયોગ કરો, અથવા અન્ય કોઈ અનુચિત સાધનોનો ઉપયોગ કરો, જેમ કે અંકિત કરી દીધેલ જવાબ ભૂંસી નાખવો કે સફેદ શાહીનો ઉપયોગ કરી બદલશો તો આપને પરીક્ષા માટે અયોગ્ય જાહેર થઈ શકો છો.
9. પરીક્ષા સમય પૂરો થઈ ગયા બાદ ઓરીજનલ OMR જવાબ પત્રક જે તે નિરીક્ષકને ફરજિયાત સોંપી દેવું અને કોઈ પણ સંજોગોમાં તે પરીક્ષાખંડની બહાર લઈ જવું નહીં. પરીક્ષા પૂર્ણ થયા બાદ ઉમેદવાર ઓરીજનલ પ્રશ્નપુસ્તિકા અને OMR જવાબ પત્રકની ડુપ્લિકેટ કોપી પાતાની સાથે લઈ જઈ શકે છે.
10. માત્ર કાળી/ભૂરી બોલ પોઈન્ટ પેન વાપરવી.
11. કેલક્યુલેટર અને અન્ય ઈલેક્ટ્રોનિક યંત્રોનો ઉપયોગ કરવાની મનાઈ છે.
12. ખોટા જવાબ માટે નકારાત્મક સુધારકન પ્રથા નથી.
13. પ્રશ્નપુસ્તિકાના કોઈ પ્રશ્નમાં અનુવાદ અંગે કોઈ વિવાદ/મતભેદ જણાય તો અંગ્રેજી વર્ઝન યોગ્ય ગણાશે.

SEAL

EDUCATION

PAPER - II

શિક્ષણ

પેપર-II

Note : This paper contains **FIFTY (50)** multiple-choice/assertion/reasoning questions/matching questions. Each question carries **TWO (2)** marks. Attempt **All** the questions.

નોંધ : આ પ્રશ્નપત્રમાં પચાસ (૫૦) બહુવિકલ્પીય પ્રશ્નો, સાચું-ખોટું અને જોડકાં બનાવવાના પ્રશ્નો છે. તમામ પ્રશ્નોના જવાબ લખવાના છે. પ્રત્યેક પ્રશ્નના બે (૨) ગુણ છે.

1. Which of the following statements is correct ?

- (A) Philosophy is a dynamic aspect of education.
- (B) Education is a dynamic aspect of philosophy.
- (C) Both philosophy and education are static.
- (D) Philosophy has very less relation with education.

1. નીચેનામાંથી કયું વિધાન સાચું છે ?

- (A) તત્વજ્ઞાન શિક્ષણનું ગતિશીલ પાસું છે.
- (B) શિક્ષણ તત્વજ્ઞાનનું ગતિશીલ પાસું છે.
- (C) તત્વજ્ઞાન અને શિક્ષણ બંને સ્થિર છે.
- (D) તત્વજ્ઞાનને શિક્ષણ સાથે બહુ ઓછો સંબંધ છે.

2. Rational and abstract thinking are the tools of knowledge as per a teacher with a faith in :

- (A) Pragmatism
- (B) Logical positivism
- (C) Logical empiricism
- (D) Idealism

2. .... માં શ્રદ્ધા ધરાવતા શિક્ષક અનુસાર બુદ્ધિગમ્ય અને અમૂર્ત વિચારણા જ્ઞાનનાં સાધનો છે.

- (A) વ્યવહારવાદ
- (B) તાર્કિક પ્રત્યક્ષવાદ
- (C) તાર્કિક અનુભવવાદ
- (D) આદર્શવાદ

3. "All aspects of life and education should be drawn from this world." This view is supported by .....

- (A) Idealism
- (B) Realism
- (C) Pragmatism
- (D) Naturalism

4. "Honesty is the best policy" is a statement supported by .....

- (A) Idealism
- (B) Realism
- (C) Naturalism
- (D) Pragmatism

5. Which of the following is *not* a thinker of Vedant Philosophy ?

- (A) Shankaracharya
- (B) Ramanujacharya
- (C) Jaimini
- (D) Gandhiji

3. "આ જગતમાંથી જીવન અને શિક્ષણનાં બધા પાસાં બહાર લાવવા જોઈએ." આ દૃષ્ટિકોણને .....

- (A) આદર્શવાદ
- (B) વાસ્તવવાદ
- (C) વ્યવહારવાદ
- (D) પ્રકૃતિવાદ

4. "પ્રામાણિકતા શ્રેષ્ઠ નીતિ છે" આ વિધાનને .....

- (A) આદર્શવાદ
- (B) વાસ્તવવાદ
- (C) પ્રકૃતિવાદ
- (D) વ્યવહારવાદ

5. નીચેનામાંથી કોણ વેદાંત તત્ત્વજ્ઞાનના ચિંતક નથી ?

- (A) શંકરાચાર્ય
- (B) રામાનુજાચાર્ય
- (C) જૈમિનિ
- (D) ગાંધીજી

6. In Buddhist time, the teacher was called as .....

- (A) Acharya
- (B) Maha Acharya
- (C) Upadhyay
- (D) Guru

7. The education of craft and practical skills was imparted in .....

- (A) Buddhist Education
- (B) Muslim Education
- (C) Vedantic Education
- (D) Jain Education

8. Who was against the use of text books in class ?

- (A) Tagore
- (B) Sri Aurobindo
- (C) Vivekananda
- (D) Gandhiji

6. બુદ્ધના સમયમાં શિક્ષક ..... કહેવાતા.

- (A) આચાર્ય
- (B) મહા આચાર્ય
- (C) ઉપાધ્યાય
- (D) ગુરુ

7. ઉદ્યોગ અને વ્યવહારુ કૌશલ્યોનું શિક્ષણ ..... માં અપાતું.

- (A) બૌદ્ધ શિક્ષણ
- (B) મુસ્લિમ શિક્ષણ
- (C) વેદાંતિક શિક્ષણ
- (D) જૈન શિક્ષણ

8. વર્ગખંડમાં પાઠ્યપુસ્તકના ઉપયોગની વિરુદ્ધમાં કોણ હતું ?

- (A) ટાગોર
- (B) શ્રી અરવિંદ
- (C) વિવેકાનંદ
- (D) ગાંધીજી

9. Who regarded that human mind is constantly evolving ?
- (A) Gandhiji
(B) Sri Aurobindo
(C) Vivekananda
(D) Tagore
9. માનવ મન સતત ઉત્ક્રાંત થાય છે તે કોનું નિરીક્ષણ છે ?
- (A) ગાંધીજી
(B) શ્રી અરવિંદ
(C) વિવેકાનંદ
(D) ટાગોર
10. Who is *not* a logical positivist thinker ?
- (A) A.N. Whitehead
(B) Bertrand Russell
(C) A.J. Ayer
(D) G.E. Moore
10. કોણ તાર્કિક પ્રત્યક્ષવાદી ચિંતક નથી ?
- (A) એ.એન. વ્હાઈટહેડ
(B) બર્ટ્રેન્ડ રસેલ
(C) એ.જે. ઐયર
(D) જી.ઈ. મૂર
11. The dualistic nature of reality is advocated by .....
- (A) Sankhya
(B) Islam
(C) Vedanta
(D) Jainism
11. વાસ્તવિકતાની દ્વૈતવાદી પ્રકૃતિની સિમાયત ..... દ્વારા કરાઈ છે.
- (A) સાંખ્ય
(B) ઈસ્લામ
(C) વેદાંત
(D) જૈનદર્શન

12. Who is a proponent of naturalism ?

- (A) Gandhiji
- (B) Vivekananda
- (C) Rousseau
- (D) Dewey

12. નીચેનામાંથી પ્રકૃતિવાદના પ્રણેતા કોણ છે ?

- (A) ગાંધીજી
- (B) વિવેકાનંદ
- (C) રુસો
- (D) ડ્યૂઈ

13. Who is the proponent of Pragmatism ?

- (A) Bertrand Russell
- (B) Vygostky
- (C) Skinner
- (D) John Dewey

13. નીચેનામાંથી વ્યવહારવાદનો પ્રણેતા કોણ ?

- (A) બર્ટ્રેન્ડ રસેલ
- (B) વાઈગોત્સ્કી
- (C) સ્કીનર
- (D) જહોન ડ્યૂઈ

14. Division of people based on their social status is known as .....

- (A) Social group
- (B) Social stratification
- (C) Social cohesion
- (D) Social mobility

14. સામાજિક દરજ્જાના આધારે લોકોનું વિભાજન એટલે .....

- (A) સામાજિક જૂથ
- (B) સામાજિક સ્તરીકરણ
- (C) સામાજિક સુબંધતા
- (D) સામાજિક ગતિશીલતા

15. Who is the father of Educational Sociology ?

- (A) George Payne
- (B) W.R. Smith
- (C) Lester Ward
- (D) A.K.C. Ottaway

16. Which of the following is a society in miniature ?

- (A) Religion
- (B) Democracy
- (C) Equality
- (D) School

17. Social change is demonstrated by :

- (A) Increased happiness
- (B) Decreased social adjustment
- (C) Increased GDP
- (D) Improved quality of education

15. શૈક્ષણિક સમાજશાસ્ત્રના પ્રણેતા કોણ હતા ?

- (A) જ્યોર્જ પેન
- (B) ડબલ્યુ.આર. સ્મિથ
- (C) લેસ્ટર વોર્ડ
- (D) એ.કે.સી. ઓટાવે

16. નીચેનામાંથી સમાજની લઘુ પ્રતિકૃતિ કઈ ?

- (A) ધર્મ
- (B) લોકશાહી
- (C) સમાનતા
- (D) શાળા

17. નીચેનામાં કઈ બાબત સામાજિક પરિવર્તનનો નિર્દેશ કરે છે ?

- (A) વધુ સુખ
- (B) ઓછું સામાજિક અનુકૂલન
- (C) વધુ કુલ રાષ્ટ્રીય પેદાશ (GDP)
- (D) શિક્ષણની ગુણવત્તામાં સુધારો

18. Which one of the following is a reason for low rate of education of SC/STs ?

- (A) Equality of opportunity
- (B) Poverty
- (C) Democracy
- (D) Social mobility

19. Which of the following is *not* an agent of socialisation ?

- (A) Mass-media
- (B) Family
- (C) School
- (D) Globalisation

20. Social change in India is slow due to :

- (A) Democracy
- (B) Inequality
- (C) Secularism
- (D) Politics

18. SC/STs ના શિક્ષણનાં નીચા દર માટેનું કારણ કયું છે ?

- (A) સમાન તક
- (B) ગરીબાઈ
- (C) લોકશાહી
- (D) સામાજિક ગતિશીલતા

19. નીચેનામાંથી શું સામાજિકીકરણનું વાહક નથી ?

- (A) સમૂહ-માધ્યમ
- (B) કુટુંબ
- (C) શાળા
- (D) વૈશ્વિકીકરણ

20. ભારતમાં સામાજિક પરિવર્તન ધીમું હોવાનું કારણ ..... છે.

- (A) લોકશાહી
- (B) અસમાનતા
- (C) બિનસાંપ્રદાયિકતા
- (D) રાજકારણ

21. The gap between material culture and non-material culture is known as .....
- (A) Cultural shock
(B) Cultural lag
(C) Cultural pluralism
(D) Enculturation
22. Which of the following is an indicator of societal modernity ?
- (A) Democratic attitude
(B) Geographical mobility
(C) Secular attitude
(D) High-rise buildings
23. Change in position without change in status is known as :
- (A) Vertical social mobility
(B) Horizontal social mobility
(C) Financial social mobility
(D) Downward social mobility
21. ભૌતિક સંસ્કૃતિ અને અ-ભૌતિક સંસ્કૃતિ વચ્ચેના તફાવતને ..... કહેવાય.
- (A) સાંસ્કૃતિક આંચકો
(B) સાંસ્કૃતિક અંતર
(C) સાંસ્કૃતિક બહુત્વવાદ
(D) સાંસ્કૃતીકરણ
22. સામાજિક આધુનિકતાનો સૂચક કયો ?
- (A) લોકશાહી વલણ
(B) ભૌગોલિક ગતિશીલતા
(C) બિનસાંપ્રદાયિક વલણ
(D) ઉચી ઈમારતો
23. દરજ્જામાં પરિવર્તન વગર સ્થાનમાં પરિવર્તન એટલે :
- (A) ઉર્ધ્વ સામાજિક ગતિશીલતા
(B) સમાંતર સામાજિક ગતિશીલતા
(C) આર્થિક સામાજિક ગતિશીલતા
(D) અધઃ સામાજિક ગતિશીલતા

24. The main objective of education in a democratic state is :
- (A) Preparing individuals with secular attitude
- (B) Teaching children to respect the opinions of the majority
- (C) Cultivating patriotism
- (D) Providing job-oriented education for reducing unemployment
25. Article 45 is concerned with :
- (A) Free and compulsory education for children in the age group 6 to 14 years
- (B) Education in mother tongue
- (C) Education of the weaker sections
- (D) Women's education
24. લોકશાહી રાજ્યવ્યવસ્થાનો મુખ્ય ઉદ્દેશ્ય ..... છે.
- (A) બિનસાંપ્રદાયિક વલણ ધરાવતી વ્યક્તિઓ તૈયાર કરવી
- (B) બહુમતીના મતને માન આપવાનું બાળકોને શીખવવું
- (C) રાષ્ટ્રભાવના કેળવવી
- (D) બેકારી ઘટાડવા માટે વ્યવસાયલક્ષી શિક્ષણ આપવું
25. અંધારણની કલમ ૪૫ નો સંબંધ ..... સાથે છે.
- (A) ૬ થી ૧૪ વયના બાળકો માટે મફત અને ફરજિયાત શિક્ષણ
- (B) માતૃભાષા દ્વારા શિક્ષણ
- (C) નબળા વર્ગ માટેનું શિક્ષણ
- (D) સ્ત્રી-શિક્ષણ

26. Which of the following statements is not true to explain the nature of educational psychology ?

- (A) Educational psychology uses scientific approaches
- (B) Educational psychology studies human behaviours in educational situations
- (C) Educational psychology is a positive and applied science
- (D) Educational psychology is an absolute science

27. Classical conditioning is associated with .....

- (A) E.P. Pavlov
- (B) B.F. Skinner
- (C) Tolman
- (D) Thorndike

28. Which one of the following is not a source of stress ?

- (A) Conflicts
- (B) Frustration
- (C) Pressure
- (D) Patience

26. નીચેના પૈકી કયું વિધાન શૈક્ષણિક મનોવિજ્ઞાનનું સ્વરૂપ સમજાવવા માટે સાચું નથી ?

- (A) શૈક્ષણિક મનોવિજ્ઞાન વૈજ્ઞાનિક અભિગમોનો ઉપયોગ કરે છે
- (B) શૈક્ષણિક મનોવિજ્ઞાન શૈક્ષણિક પરિસ્થિતિમાં થતાં વ્યક્તિના વર્તનો અંગે અભ્યાસ કરે છે
- (C) શૈક્ષણિક મનોવિજ્ઞાન હકારાત્મક અને વ્યવહારુ વિજ્ઞાન છે
- (D) શૈક્ષણિક મનોવિજ્ઞાન એક સંપૂર્ણ વિજ્ઞાન છે

27. શાસ્ત્રીય અભિસંધાનનો સંબંધ ..... સાથે છે.

- (A) ઈ.પી. પાવલોવ
- (B) બી.એફ. સ્કીનર
- (C) ટોલમેન
- (D) થર્નડાઈક

28. નીચેનામાંથી શું તનાવનો સ્ત્રોત નથી ?

- (A) સંઘર્ષ
- (B) હતાશા
- (C) દબાણ
- (D) ધીરજ

29. Which attribute is measured with the scale of Stanford Binet ?
- (A) Intelligence
(B) Creativity
(C) Aptitude
(D) Personality
30. The first psychology laboratory was established by .....
- (A) Galton
(B) Cattell
(C) Skinner
(D) Wundt
31. Defence mechanism is .....
- (A) Method of adapting to a situation
(B) Approach formulated to reduce stress and conflict
(C) Method of negotiating a stage of development
(D) Process of overcoming psychological barriers
29. નીચેના પૈકી કયા લક્ષણનું માપન સ્ટેનફોર્ડ-બીનેટ માપદંડ દ્વારા કરવામાં આવે છે ?
- (A) બુદ્ધિ
(B) સર્જનાત્મકતા
(C) અભિયોગ્યતા
(D) વ્યક્તિત્વ
30. મનોવિજ્ઞાનની પ્રથમ પ્રયોગશાળા ..... એ સ્થાપી હતી.
- (A) ગાલ્ટન
(B) કેટલ
(C) સ્કીનર
(D) વુન્ડ
31. બચાવ પ્રયુક્ત એટલે .....
- (A) પરિસ્થિતિને સાનુકુળ થવાની પદ્ધતિ
(B) તનાવ અને સંઘર્ષ ઓછા કરવા ઘડાયેલો અભિગમ
(C) વિકાસના તબક્કાનો પ્રબંધ કરવાની પદ્ધતિ
(D) મનોવૈજ્ઞાનિક અવરોધોને ઉકેલવાની પદ્ધતિ

32. Which one of the following is not a factor of creativity ?
- (A) Originality
(B) Fluency
(C) Elaboration
(D) Intelligence
33. Who was an expounder of multi-factor theory of intelligence ?
- (A) J.P. Guilford
(B) E.L. Thorndike
(C) R.B. Cattell
(D) F.E. Vernon
34. What is the appropriate method/test used for assessing values practiced by the people ?
- (A) Interview method
(B) Situational test
(C) Projection test
(D) Performance test
32. નીચેના પૈકી કયો સર્જનાત્મકતાનો ઘટક નથી ?
- (A) મૂલિકતા
(B) પ્રવાહિતા
(C) વિસ્તરણ
(D) બુદ્ધિ
33. બુદ્ધિના બહુ-ઘટક સિદ્ધાંતના પ્રણેતા કોણ હતા ?
- (A) જે.પી. ગિલ્ફર્ડ
(B) ઈ.એલ. થોર્નડાઈક
(C) આર.બી. કેટલ
(D) એફ.ઈ. વર્નન
34. લોકો દ્વારા વ્યવહારમાં આવતા મૂલ્યોના પરીક્ષણ માટે વપરાતી કઈ પદ્ધતિ/ક્સોટી યોગ્ય છે ?
- (A) મુલાકાત પદ્ધતિ
(B) પારિસ્થિતિક ક્સોટી
(C) પ્રક્ષેપણ ક્સોટી
(D) કાર્ય ક્સોટી

35. Who has said that learning includes both acquisition and retention ?
- (A) Guilford
(B) Terman
(C) Stern
(D) Skinner
36. The concept of 'schema' is introduced by :
- (A) B.F. Skinner
(B) Robert Gagne
(C) Jean Piaget
(D) Jerome Bruner
37. The prime aim of educational psychology is :
- (A) To develop an understanding of educational practices
(B) To make the teacher understand the nature and the capabilities of the child
(C) To provide the academic background essential for effective teaching
(D) To provide a theoretical knowledge to the teacher about the classroom environment
35. અધ્યયનમાં અધિગ્રહણ અને ધારણ બંનેનો સમાવેશ થાય છે તેવું કોણે કહ્યું છે ?
- (A) ગીલ્ફર્ડ
(B) ટર્મન
(C) સ્ટર્ન
(D) સ્કીનર
36. 'સ્કીમા' ની સંકલ્પના ..... દ્વારા અપાઈ.
- (A) બી.એફ. સ્કીનર
(B) રાબર્ટ ગેને
(C) જીન પિયાજે
(D) જેરોમી બ્રુનર
37. શૈક્ષણિક મનોવિજ્ઞાનનું પ્રમુખ લક્ષ્ય ..... છે.
- (A) શૈક્ષણિક વ્યવહારોની સમજણ વિકસાવવી
(B) શિક્ષકને બાળકની પ્રકૃતિ અને ક્ષમતાઓ સમજતા કરવા
(C) અસરકારક અધ્યાપન માટે આવશ્યક શૈક્ષણિક ભૂમિકા પૂરી પાડવી
(D) વર્ગખંડ પર્યાવરણ વિશે શિક્ષકને સૈદ્ધાંતિક જ્ઞાન પૂરું પાડવું

38. The formula for Z-score is .....

(A) $\frac{X - M}{SD}$

(B) $\frac{X + M}{SD}$

(C) $\frac{X - 2M}{SD}$

(D) $\frac{X - M}{\sqrt{SD}}$

39. Which formula is used to calculate standard error of mean ?

(A) $\sum X / \sqrt{n}$

(B) $\sum X^2 / n$

(C) SD/n

(D) $SD / \sqrt{n}$

40. Which of the following is not an example of quantitative research ?

(A) Correlational

(B) Experimental

(C) Causal-comparative

(D) Narrative

38. Z-score નું સૂત્ર .....

(A) $\frac{X - M}{SD}$

(B) $\frac{X + M}{SD}$

(C) $\frac{X - 2M}{SD}$

(D) $\frac{X - M}{\sqrt{SD}}$

39. સરાસરીની પ્રમાણબૂલ શોધવા માટે કયા સૂત્રનો ઉપયોગ કરશો ?

(A) $\sum X / \sqrt{n}$

(B) $\sum X^2 / n$

(C) SD/n

(D) $SD / \sqrt{n}$

40. નીચેનામાંથી કયું સંખ્યાત્મક સંશોધનનું ઉદાહરણ નથી ?

(A) સહસંબંધાત્મક

(B) પ્રાયોગિક

(C) કારણ-તુલનાત્મક

(D) કથનાત્મક

41. Which of the following is not a measure of central tendency ?
- (A) Mean
(B) Range
(C) Median
(D) Mode
42. You want to study factors affecting professional commitment of teachers. Which of the following method will be useful for this ?
- (A) Field experiment
(B) Correlational
(C) Single-subject design
(D) Historical research
43. Which type of sampling technique is used to conduct a case study ?
- (A) Purposive
(B) Stratified
(C) Cluster
(D) Quota
41. નીચેનામાંથી કયું મધ્યવર્તી સ્થિતિનું માપ નથી ?
- (A) મધ્યક
(B) વિસ્તાર
(C) મધ્યસ્થ
(D) બહુલક
42. તમારે શિક્ષકોની વ્યાવસાયિક નિષ્ઠા પર અસર કરતાં પરિબળોનો અભ્યાસ કરવો છે. આ માટે નીચેનામાંથી કઈ પદ્ધતિ ઉપયોગી નીવડશે ?
- (A) ક્ષેત્ર પ્રયોગ
(B) સહસંબંધાત્મક
(C) એક-પાત્ર યોજના
(D) ઐતિહાસિક સંશોધન
43. વ્યક્તિ અભ્યાસ કરવા માટે નમૂના પસંદગીની કઈ પ્રવિધિ વપરાય છે ?
- (A) સહેતુક
(B) સ્તરીકૃત
(C) ઝુમખા
(D) નિયત-હિસ્સા

44. Which of the following is *not* a characteristic of a good research tool ?
- (A) Reliability
(B) Validity
(C) Projection
(D) Objectivity
45. Sociometric scale was developed by :
- (A) J.L. Moreno
(B) Bogardus
(C) Hartshorne & May
(D) Murray
46. The major aim of fundamental research is :
- (A) Problem solving
(B) Generalisation
(C) Prediction
(D) Theory development
47. You want to measure classroom climate of 1000 classrooms. Which tool will be useful for this ?
- (A) Interview
(B) Rating scale
(C) Projective technique
(D) Observation
44. નીચેનામાંથી કઈ લાક્ષણિકતાના સુયોગ્ય સંશોધન સાધન માટે લાગુ પડતી નથી ?
- (A) વિશ્વસનીયતા
(B) યથાર્થતા
(C) પ્રક્ષેપણ
(D) અનાત્મલક્ષિતા
45. સમાજકતામિતિ માપનનું નિર્માણ કોણે કર્યું ?
- (A) જે.એલ. મોરેનો
(B) બોગર્ડસ
(C) હર્ટશોર્ન અને મે
(D) મુરે
46. મૂળભૂત સંશોધનનો મુખ્ય હેતુ ..... છે.
- (A) સમસ્યા નિરાકરણ
(B) સામાન્યીકરણ
(C) અનુમાન કરવું
(D) તાત્વિક સિદ્ધાંત વિકસિત કરવા
47. તમારે ૧૦૦૦ વર્ગખંડોના ભાવાવરણનો અભ્યાસ કરવો છે. આ માટે કયું ઉપકરણ ઉપયોગી નીવડશે ?
- (A) મુલાકાત
(B) ક્રમમાપદંડ
(C) પ્રક્ષેપણ પ્રયુક્તિ
(D) અવલોકન

48. The size of a population is 1000 and every 10th subject was selected to form a sample. This technique of sampling is known as :

- (A) Simple random
- (B) Stratified
- (C) Systematic
- (D) Cluster

49. Mean achievement in mathematics of boys will be significantly greater than girls. This is an example of .....

- (A) Null hypothesis
- (B) Non-directional hypothesis
- (C) Working hypothesis
- (D) Directional hypothesis

50. You want to study the effect of multi-media on students' academic achievement. Which method will be useful ?

- (A) Descriptive
- (B) Experimental
- (C) Historical
- (D) Action research

48. વ્યાપવિશ્વની સંખ્યા ૧૦૦૦ છે અને એમાંથી દરેક ૧૦ મો એકમ નમૂના માટે પસંદ કરવામાં આવ્યો. નમૂના પસંદગીની આ પ્રવિધિને .....

- (A) યાદૃચ્છિક
- (B) સ્તરીકૃત
- (C) યોજનાબદ્ધ
- (D) ઝુમખા

49. ગણિત વિષયમાં છોકરાઓનો શૈક્ષણિક સિદ્ધિનો મધ્યક છોકરીઓ કરતાં વધુ ઉચ્ચ હશે. આ .....

- (A) શૂન્ય ઉત્કલ્પના
- (B) બિન-દિશાસૂચક ઉત્કલ્પના
- (C) કાર્યકારી ઉત્કલ્પના
- (D) દિશા સૂચક ઉત્કલ્પના

50. તમારે વિદ્યાર્થીઓની શૈક્ષણિક સિદ્ધિ પર બહુવિધ-માધ્યમની અસરનો અભ્યાસ કરવો છે. આ માટે કઈ પદ્ધતિ ઉપયોગી નીવડશે ?

- (A) વર્ણનાત્મક
- (B) પ્રાયોગિક
- (C) ઐતિહાસિક
- (D) ક્રિયાત્મક સંશોધન

ROUGH WORK

SEAL